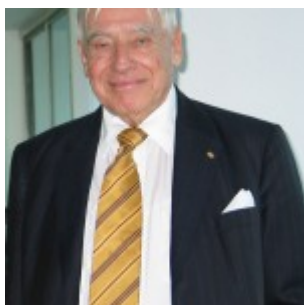

Седмична колумна високог представника за БиХ, Кристијана Шварц-Шилинга: "Вријеме је да се заустави хаос у високом образовању"

"Вријеме је да се заустави хаос у високом образовању"

Велики број читалаца сигурно је болно свјестан недостатака високог образовања у Босни и Херцеговини. Прошле седмице, поништено је готово 300 диплома са два приватна факултета у Републици Српској зато што је Министарство образовања закључило да се процес академског оцјењивања на тим факултетима може довести у питање. То је само један од бројних примјера да се студенти кажњавају због институционалних пропуста.

У овом случају, органи власти Републике Српске реаговали су одлучно, али до такве ситуације је и дошло зато што у високом образовању у цијелој Босни и Херцеговини влада хаос. Штавише, чак и након што студенти, да би се домогли дипломе, издрже несавјесно управљање факултетима и институционални хаос, који су свеприсутни у универзитетском систему, морају се суочити са крајњом увредом – а то је да њихове дипломе нису признате ван граница Босне и Херцеговине. Разлог за то је чињеница да

домаће власти нису испоштовале своје међународне обавезе у вези са акредитацијом и признавањем академских квалификација.

Добра вијест је да је сасвим јасно гдје је излаз из ове збрке, и да се из ње може изаћи врло брзо. Уколико се то учини, систем високог образовања у Босни и Херцеговини може се укључити у главне европске токове, а босанскохерцеговачки студенти могу коначно добити квалитет образовања какав заслужују.

У току посљедње четири године, образовни стручњаци из цијеле Босне и Херцеговине, заједно са међународним експертима који раде под окриљем министарстава образовања и Савјета Европе, Организације за безбједност и сарадњу у Европи, те Канцеларије високог представника, израдили су неколико нацрта закона о високом образовању, чији је циљ био да омогуће признавање академских квалификација из Босне и Херцеговине у другим европским земљама, а студентима пруже могућност да студије заврше на страним универзитетима – нешто што је у остатку Европе норма.

Циљ новог закона такође је био да обезбиједи интеграцију факултета у универзитете у цијелој БиХ – што би замијенило тренутни систем, у коме се факултети равнају само према сопственим правилима, и издају дипломе и организују студије без имало транспарентности и одговорности. Тај закон требало је да представља важан корак ка испуњењу обавеза БиХ проистеклих из Лисабонске конвенције (која је потписана 2003. године), Болоњског процеса (којем је БиХ приступила исте те године), и Европског партнерства, широког програма реформи чији је циљ да земљу припреми за чланство у Европској унији.

Зато је јасно да је државни Закон о високом образовању изузетно важан за Босну и Херцеговину. Иако он неће сам по себи ријешити проблеме универзитетског сектора, тај закон представља огроман корак ка опоравку високог образовања у овој земљи, посебно у комбинацији са другим сродним реформама, чији је циљ да универзитете постави на чврсту финансијску основу,

успостави етички кодекс и унаприједи стандарде демократичности, аутономности и менаџмента.

Зато није изненађење да тај закон ужива широку подршку у цијелој земљи. Тренутни нацрт закона завршен је крајем 2005. године, али је прошле године избачен из плана рада Парламента због предизборних питања, која су далеко мање важна за будућност ове земље него што је образовање њених младих нараштаја.

Члановима нове Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине сада се пружа права прилика да усвоје ову реформу, од које ће сви у земљи имати користи, тако што ће Закон о високом образовању размотрити и усвојити без даљњих одлагања.

У Лондону ће, у мају ове године, министри образовања из цијеле Европе (укључујући и министре из Босне и Херцеговине) присуствовати састанку на коме ће се оцјењивати у којој мјери свака од земаља испуњава обавезе проистекле из Болоњског процеса. На посљедњој конференцији, одржаној у Бергену 2005. године, оцијењено је да је, од свих земаља, Босна и Херцеговина учинила најмање на испуњењу својих обавеза.

То је срамота за цијелу земљу. Међутим, прави скандал није то што нису испуњене међународне обавезе, него чињеница да се студенти – они људи који ће морати одиграти водећу улогу у изградњи будућности Босне и Херцеговине – третирају као грађани другог реда. Доношење Закона о високом образовању помоћи ће да то постане ствар прошлости и представља први корак који ће високообразовни систем Босне и Херцеговине увести у 21. вијек.

Кристијан Шварц-Шилинг је високи представник међународне заједнице и специјални представник Европске уније у Босни и Херцеговини.